

**ФАКУЛТЕТ РАСТИТЕЛНА ЗАЩИТА И
АГРОЕКОЛОГИЯ**

СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ

НА

ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ

4.4. НАУКИ ЗА ЗЕМЯТА

Аграрен университет - Пловдив

за периода 2024-2029 година

Пловдив, 2024

Въведение

Стратегията за развитие на професионално направление 4.4. Науки за земята в Аграрен университет - Пловдив за периода 2025 - 2030 година има за **главна цел да определи състоянието, основните насоки, да разшири значимостта и ролята на направлението за обучение на висококвалифицирани специалисти в областите на екологията и опазването на околната среда и агроекологията.**

Мисията на професионално направление 4.4. Науки за земята е да **утвърди Аграрен университет – Пловдив като един от основните образователни и научни центрове в страната за подготовка и осигуряване на висококвалифицирани специалисти в направленията екология и опазване на околната среда и агроекологията за нуждите на образованието, практиката и науката в страната и чужбина; в подготовката на кадри за бизнеса, адаптирани към новите предизвикателства на средата, към екологично, социално и корпоративно управление, необходими за зеления преход.**

Стратегията е насочена и към **утвърждаване на позициите на катедрите в Аграрен университет - Пловдив, обучаващи студенти в професионалното направление, като отговорен и надежден партньор за осъществяване на съвместни образователни и научни национални и международни изследвания, както и за разработване на приложни проекти в сферата на екологията и опазването на околната среда.**

Основни елементи за постигане на високо качество на обучение са структурата и съдържанието на учебните планове и програми; достатъчен дял и качество на практическото обучение; перманентна връзка с бизнеса и потребителите на експертни услуги за решаване на екологични казуси, проблеми и задачи; стимулиране мобилността на студентите чрез постигане на съвместимост на учебни планове с тези в чужди ВУ.

Стратегията включва следните **основни компоненти**:

1). Постигане на високо качество на обучение в трите степени – ОКС „Бакалавър“, ОКС „Магистър“ и ОНС „Доктор“ с утвърждаване на компетентен подход в ПН 4.4 Науки за земята като приоритетен за успешна личностна и професионална реализация в условията на дигитална трансформация, мобилни общества и динамичен пазар на труда.

2). Повишаване на професионалната квалификация на преподавателите във връзка с образователния процес.

3). Активно участие на преподаватели и студенти в научноизследователска, проектна и публикационна дейност; стимулиране участието на преподаватели и студенти в национални и международни научни форуми.

4). Подобряване на материално-техническата база в практическата подготовка на обучаваните; активно присъствие на бизнеса.

Стратегията за развитие на ПН 4.4. Науки за земята е изготвена в съответствие със следните законодателни документи:

I. Европейски стратегически документи: Стратегическата рамка за европейско сътрудничество в областта на образованието и обучението с оглед на европейското пространство за образование и отвъд него (2021–2030) <https://eur-lex.europa.eu/BG/legal-content/summary/strategic-framework-for-european-cooperation-in-education-and-training-towards-the-european-education-area-and-beyond.html>; Европейската стратегия за трансфер и натрупване на кредити <https://education.ec.europa.eu/bg/education-levels/higher-education/inclusive-and-connected-higher-education/european-credit-transfer-and-accumulation-system>; Конвенцията за признаване на квалификациите, отнасящи се до висшето образование в Европейския регион (Лисабонската конвенция) от 1997 г. и съпътстващите я документи https://nacid.bg/bg/vuz/vuz_page_2/.

II. Национални стратегически документи: Закона за висшето образование. <https://lex.bg/laws/ldoc/2133647361>; Стратегическа рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021–2030) https://www.mon.bg/nfs/2021/03/strategicheska-ramka_obrobuuchene_110321.pdf; Стратегията за развитие на висшето образование в Република България за периода 2021–2030 г. https://www.mon.bg/nfs/2021/01/rms_strategia-vo_120121.pdf и Оперативен план за изпълнение на Стратегията за развитие на висшето образование в Република България 2021 – 2030 година https://www.mon.bg/nfs/2021/10/operativenplan_strategy_vo_21pr051.2pr_12102021.pdf; Националната стратегия за развитие на научните изследвания в Република България (2017–2030г.) https://www.mon.bg/nfs/2018/01/sstrategy_2030_bg.pdf; Националната класификационна рамка на Република България https://www.mon.bg/nfs/2018/01/nqf_bg.pdf; Постановление № 125 на МС от 24.06.2002 г. за утвърждаване Класификатор на областите на висше образование и професионалните направления file:///C:/Users/user/Downloads/POSTANOVLENIE_%E2%84%96_125_na_MS_ot_24.06.2002_g._za_utvarjdavane_Klasifikator_na_oblastite_na_visshe_obraz.pdf.

III. Институционалната стратегията на Аграрен университет – Пловдив за осигуряване на високо качество на обучение в трите степени – ОКС „Бакалавър“, ОКС „Магистър“ и ОНС „Доктор“, с нормативната база на университета: Правилник за устройството и дейността на АУ – Пловдив https://www.au-plovdiv.bg/docs/Normativno_dokumenti/2023/Pravilnik_AU.pdf; Стратегия за образователната дейност в Аграрен университет - Пловдив за периода 2021-2030 година. https://www.au-plovdiv.bg/docs/Normativno_dokumenti/Strategy/Strategy_AU_VO_2022.pdf; Стратегия за развитие на научните изследвания в Аграрен университет - Пловдив 2018-2030

Стратегията за развитие на ПН 4.4. Науки за земята е приета на заседание на ФС на факултет Растителна защита и агроекология (Протокол №7/15.11.2024 г.) и на Академичния съвет на АУ-Пловдив (Протокол № 8/27.11.2024 г.).

Основни принципи на Стратегията

Законосъобразност в съответствие на целите и предлаганите мерки с нормативната уредба на европейско, държавно и университетско ниво.

Приемственост на базата на академичните традиции и установените добри практики с отчитане на постигнатото, но същевременно гъвкавост и адаптивност към настъпващите промени в сферата на образованието, обучението и научните изследвания спрямо променящите се условия на средата и възникващите предизвикателства.

Иновативност и креативност при определяне и прилагане на ефективни и ефикасни решения на проблемите.

Академична автономия и обществена отговорност във връзка с постиганите резултати и ефективното изразходване на средствата.

Координация и съгласуваност на дейностите на факултетно и университетско ниво при осъществяването на съвместни политики и дейности.

Партньорство и сътрудничество чрез прилагане на механизми за взаимодействие между държавните институции, БАН, ССА, ВУ, между преподаватели, студенти, потребители на кадри, организации и институции на национално и международно ниво.

Отговорност, прозрачност и отчетност при изпълнение на целите, дейностите и мерките, предвидени в Стратегията.

Обективност и безпристрастност при вземането на решения и оценяване на постигнатите резултати от изпълнението на Стратегията

Устойчивост чрез предвиждане на дългосрочни ефекти от извършваните дейности.

Мисия на професионалното направление 4.4 „Науки за Земята”

Да заема ключова роля в българското и европейското образователно и научно пространство чрез прилагане на съвременни академични стандарти, нови информационни и комуникационни технологии;

- Да провежда активна и висококачествена научноизследователска дейност;
- Да отговаря на изискванията на интелектуалния пазар на труда;
- Да съдейства за устойчиво развитие и просперитет на обществото, както и за силно местно управление.

➤ Да създава предпоставки за привличане на перспективни и мотивирани студенти и докторанти, които са избрали за своя професионална реализация екологията и опазването на околната среда в професионалното направление.

Мисията на професионалното направление е насочена към:

➤ Предоставяне на висококачествено академично образование на европейско ниво чрез съчетаване на традициите от миналото с възможностите на настоящето и перспективите на бъдещето;

➤ Осигуряване на висока активност на студентите и докторантите в динамичната среда, изискваща бърза на идеите, знанията и технологиите.

➤ Създаване на възможности и провокиране на студентите за задълбочаване на знанията и информираността им в глобализираното информационно общество, в условията на нарастваща комуникативност и информационна наситеност на средата.

➤ Подготовка на висококвалифицирани кадри чрез повишаване на качеството на обучението и квалификацията на специалисти в професионално направление 4.4 „Науки за Земята“.

➤ Подготовка на адаптирани към нуждите на региона и страната кадри, които да могат да осъществяват стойностни научни изследвания по екология и опазване на околната среда.

➤ Подготовката на специалисти за работа в областни и общински администрации и служби на МОН, РИОСВ, Басейнови дирекции, служители в национални и природни паркове и др.

➤ Подготовка на висококвалифицирани кадри, които да осъществяват фундаментални и приложни научни изследвания в приоритетни за региона и страната области.

➤ Интеграция на образованието в ПН 4.4. Науки за земята с това в европейското образователно пространство, със запазване на най-добрите традиции на българската система на образование.

➤ Утвърждаване на Аграрен университет - Пловдив като център на образованието, науката и културата в Южна България, в страната и на Балканите и Европа за ПН 4.4. Науки за земята.

Стратегически цели

• Поддържане, усъвършенстване и повишаване на качеството на обучение в професионалното направление, съответстващо на най-добрите практики на обучение в ПН 4.4. Науки за земята в България и в чужбина.

• Повишаване на конкурентоспособността и утвърждаване на позициите на ПН 4.4 Науки за земята в образователното и научноизследователското пространство чрез създаване на добре подготвени кадри с високо ниво на професионални компетентности.

Анализ на състоянието

Подготовката на специалисти в областите на екологията и опазването на околната среда в Аграрен университет – Пловдив се извършва от 2000 година. Провежда се обучение на студенти в:

➤ ОКС „Бакалавър” по специалността „Екология и опазване на околната среда“, редовна и задочна форма на обучение;

➤ ОКС „Магистър” по специалностите:

1). „Устойчиво природоползване и екологичен туризъм”,

2). „Опазване на биологичното разнообразие”,

3). „Екология на селищни системи”,

редовна и задочна форма на обучение.

➤ ОНС „Доктор“ по специалността „Екология и опазване на екосистемите“ – редовна, задочна и самостоятелна форма на обучение.

Обучението в професионалното направление се реализира основно във факултета по Растителна защита и агроекология и в тясно сътрудничество с преподаватели и специалисти от други факултети на университета. Катедрите и факултетът определят своя академичен профил като съчетават съвременните научни направления в областите на екологията и опазването на околната среда с изследване на актуални регионални, национални и международни проблеми.

Аграрният университет – Пловдив е акредитиран да обучава студенти в ПН 4.4. „Науки за Земята“ от 2006 година до настоящия период. ПН 4.4 е акредитирано от НАОС с висока оценка – 9,23 за ОКС „Бакалавър“ и ОКС „Магистър“, както и за ОНС „Доктор“ с оценка 9,50 по специалността Екология и опазване на екосистемите.

Силни страни

• Обучението в професионално направление 4.4. Науки за земята отговаря на потребностите на пазара на труда и нуждите и изискванията на съвременното общество. Налична е благоприятна конкурентна среда за образователни, научно-изследователски, проектни и експертни дейности и услуги.

• Устойчив интерес от кандидат-студенти и кандидат-докторанти към специалностите от ПН 4.4 „Науки за земята“.

• Висока оценка при акредитациите от НАОА - 9,23 за ОКС „Бакалавър“ и ОКС „Магистър“; 9,50 за ОНС „Доктор“.

• Периодично актуализирани учебни планове и програми, във връзка с промените в заобикалящата среда и констатираните нужди на партньорите от бизнеса.

• Изграден авторитетен, добре подготвен преподавателски състав с експертен потенциал; активна научноизследователска и публикационна дейност, автори на учебници и учебни помагала.

- Много добра подготовка на преподавателите и обучаваните по проблематиките на екологията, опазването и ефективното управление на околната среда.

- Осъществява се разнообразна научноизследователска дейност.
- Създадена е материална база, която се развива и обогатява перманентно;
- Налична е информационна инфраструктура с широк набор от мрежови услуги за студенти и преподаватели.

- Осъществява се постоянна връзка с бизнеса, институции и потребители на дейности и услуги, свързани с екологията и околната среда.

- Материално-техническа и информационна база осигуряваща модерно и иновативно обучение.

- Съвместни дейности в рамките на европейския университетски алианс - Unigreen

- Включване на АУ- Пловдив в LifeWatch European Research Infrastructure Consortium (ERIC)-<https://www.lifewatch.eu> като инфраструктура за наука и технологии в областта на изследванията на биоразнообразието и екосистемните изследвания.

Предизвикателства

- Демографска криза и малък брой зрелостници.
- Висока емиграция на млади хора.
- Нисък икономически статус.
- Намалване на потока от мотивирани кандидат-студенти и студенти.
- По-голяма привлекателност и конкурентно способност на някои чуждестранни университети.

- Засилена конкуренция между висшите училища, обучаващи студенти в ПН 4.4 Науки за земята.

- Отлив на младите хора от изучаване на природните науки като науки с определена специфика и сложност.

- Ниска субсидия за обучение на студентите в ПН 4.4 Науки за земята, ОКС „Бакалавър” и ОКС „Магистър”, която не съответства на потребностите за организиране на качествено обучение и е силно демотивираща.

- Ниска субсидия за ОНС „Доктор” в ПН 4.4 Науки за земята, която не съответства на необходимостта и спецификата на изследванията и ощетява в значителна степен научноизследователската работа на докторантите, затруднява сериозно дейността на научните ръководители.

Приоритетни задачи, възможности и условия за изпълнение на основната цел на стратегията за развитие на ПН 4.4. Науки за земята

- Оптимизиране на кандидатстудентските кампании, както и прилагане на съвременни подходи за привличане на студенти в ПН 4.4. Науки за земята, в т.ч. към завършили средно образование в предходни години;

- Привличане на чуждестранни студенти за ОКС „Бакалавър“, ОКС „Магистър“ и ОНС „Доктор“.

- Периодично поддържане и актуализиране на учебните планове и програми до специалностите от трите степени на обучение и изучаваните към тях дисциплини от професионалното направление и тяхното адаптиране към динамичните изменения и изисквания на развиващата се околна среда и човешко общество.

- Привличане на чуждестранни студенти и провеждане на обучение на английски език.

- Приемственост на академичния състав при Аграрен университет – Пловдив при спазване на принципите на управление, въведените правила и нормативни документи, насочени към постигане на високо качество и висока степен на отговорност в хода на образователния процес и научноизследователската работа, гарантиращи стабилност и устойчивост.

- Стремение към високо ниво на ангажираност към качеството на учебно-преподавателския процес, научноизследователската работа и успеваемостта на студентите, оценявана на основата на утвърдените критерии на Системата за качество, приета в АУ, националните и международни изисквания.

- Внедряване на добри практики и иновативност за повишаване качеството на обучението в ПН 4.4. Науки за земята и на професионалните компетенции на преподавателите.

- Въвеждане на дистанционни форми на обучение с прилагане на интердисциплинарен подход и засилване на междудисциплинарните връзки в учебните планове и програми.

- Задълбочаване на контактите и сътрудничеството с други водещи университети, с бизнеса в сферата на екологията и околната среда, с бизнеса и причиняваните проблеми на екологията и околната среда в обществото и в международен мащаб, с разработването на задачи и мерки за тяхното познаване и решаване.

- Изграждане на академична общност, споделяща общи принципи, ценности и морални норми.

Реализирането на основната стратегическа цел на професионално направление 4.4. Науки за земята, да предлага качествено образование на съвременен ниво и да подготвя специалисти с професионален профил и ниво на квалификация в сферите на екологията и опазването на околната среда, които да спомагат на първо място за развитието на региона и страната, е в тясна връзка с реализирането на определени приоритетни дейности.

Стратегията за развитие на ПН 4.4 Науки за земята е основана на стремение към запазване и увеличаване на постиженията, свързани с качествено, съвременно и иновативно обучение, висока степен на разпознаваемост от професионалната общност. Тя задава модел на подход за усъвършенстване на качеството на обучение

в ПН 4.4 Науки за земята и очертава насоките за постигане на набелязаните цели, като предвижда определени дейности за постигането им.

Приоритетни дейности за стратегическите цели на професионално направление 4.4. Науки за земята

Дейност 1. Повишаване качеството на обучение в ПН4.4 Науки за земята с използване на гъвкави и ефективни форми на обучение, осъвременяване на тематичния обхват на основата на национални, европейски и международни стандарти за работа в реалната висококонкурентна среда.

Срок: 2024-2029 година

Дейност 2. Стимулиране и повишаване квалификацията на преподавателите в професионално направление 4.4 Науки за земята.

Срок: 2024-2029 година

Дейност 3. Актуализиране на учебните планове и програми съобразно изискванията на националните и международни законодателни документи, Правилника и институционалната стратегията на университета, Националната стратегия, съвременните изисквания и нужди на бизнеса и осигуряване на възможности за подобряване реализацията на завършилите в професионалното направление.

Срок: 2024-2029 година

Дейност 4. Създаване на стандарти за добро обучение, на университетски центрове за учебителни ресурси, поддържане на актуална учебна и информационна база за осъществяване на високоефективен образователен процес.

Срок: 2024-2029 година

Дейност 5. Стимулиране на участието на преподавателите в научно изследователска и проектна дейност, в национални и международни научни форуми, семинари и дейности.

Срок: 2024-2029 година

Дейност 6. Създаване на условия за активно участие на студентите в научно-изследователската и експертна работа в областите на екологията и околната среда чрез създаване на материална и финансова база, позволяваща прилагане на съвременни и гъвкави методи на преподаване и изследване.

Срок: 2024-2029 година

Дейност 7. Прилагане на подходи и стимули спрямо преподавателите и студентите за осъществяване на междуинституционална и международна мобилност с цел усвояване на добрите практики в българските и чуждестранните висши училища.

Срок: 2024-2029 година

Дейност 8. Засилване на обучението по дигитални технологии и на междудисциплинарните връзки в учебните планове и програми. Подготовка и провеждане на дистанционна форма на обучение в ОКС „Бакалавър” и ОКС „Магистър”.

Срок: 2024-2029 година

Дейност 9. Създаване на реално функциониращи мрежи с национални и международни висши училища за съвместно изпълнение на образователни, научноизследователски и приложни дейности. Подготовка и представяне на учебни програми и учебни планове за привличане на чуждестранни студенти за обучение в ОКС „Бакалавър”, ОКС „Магистър” и ОНС „Доктор“ в ПН 4.4 Науки за земята.

Срок: 2024-2029 година

Дейност 10. Използване на всички възможности за реализиране на обучение в реална работна среда, чрез включване във форми на извънаудиторна заетост като проекти, следдипломни стажове, студентски практики, специализации и други в институции от държавния и частния сектор, насочени към изграждането на работещ и ефективен механизъм за професионалната реализация на завършващите студенти. Изграждане на ефективна връзка образование – наука – бизнес.

Срок: 2024-2029 година

Дейност 11. Целенасочено сътрудничество с професионалните и хуманитарни гимназии с профил екология и агроекология.

Срок: постоянен